

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 Valtioneuvosto

www.lausuntopalvelu.fi

Asia: Lausunto HE laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä poliisilain 2 lu-vun 9 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Viite: VN/15739/2020; STM083:00/2020

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto Unifi ry korostaa, että kunkin koulutusmuodon erityispiirteet tulee huomioida, kun tartuntatautilakia muutetaan: soveltuuko sama sääntely kaikkiin koulutuksen järjestäjiin esiopetuksesta korkeakouluihin? Erityisen tärkeää tämän tarkastelu on koronaepidemian pitkittyessä. Säädösten eriyttämistä tarkasteltaessa tulee huomioida, että päiväkotien tilat ja perusopetus ovat ulkopuolisilta suljettuja. Yliopistojen opetus on julkista ja jokaisella on oikeus osallistua julkiseen opetukseen sekä liikkua kampuksella. Koulutuksen järjestäjän todelliset mahdollisuudet huolehtia tiloissaan 57§ kohtien 1) ja 2) vastuista ovat yliopistoissa ja korkeakouluissa huomattavasti haastavammat kuin esimerkiksi varhaiskasvatuksessa ja oppivelvollisuuskouluissa.

Korkeakoulu voidaan velvoittaa tiettyihin järjestelyihin esimerkiksi opetustilanteissa ja valintakokeissa, mutta korkeakoulu ei tosiasiallisesti voi vastata turvavälien noudattamisesta opetustilanteiden ulkopuolella. Lainvalmistelussa on huomioitava, että yliopistojen tiloissa liikkuu eri henkilöryhmiä: yliopiston henkilöstöä, opiskelijoita sekä ulkopuolisia henkilöitä, joihin oppilaitoksella ei ole mitään kontrollioikeutta. Kampusrakennukset ovat lähtökohtaisesti avoimia tiloja.

Yliopistokampuksilla on tiloja, jotka on vuokrattu muille toimijoille (esim. opiskelijajärjestöt, opiskelija- ja henkilökuntaravintolat). Miten tulkitaan kampusalueen muiden toimijoiden käytössä olevia tai heille vuokrattuja tiloja? Veloitteiden kohdistuminen eri toimijoihin tulisi olla selvä.

Unifi toivoo tarkennettavan, millaisia pakkotoimia korkeakoulu voi kohdentaa opiskelijoihin ja henkilöstöön. Olisi hyvä määritellä, että tartuntatautilanteita tulkitaan niin, että korkeakoulu voi vedota siihen toimenpiteitä tehdessään. Lisäksi esitetään, että yliopistojen tiedonsaantioikeutta parannetaan, mikäli yliopiston tiloissa on ollut todennettu koronatapaus (opiskelijoiden keskuudessa).

Unifi korostaa, että oikeus keskeyttää toiminta koskee vain opetustoimintaa eikä muuta kampuksella tapahtuvaa toimintaa, kuten tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta (TKI), tukipalvelut. Tutkimus- ja tukintoimintojen keskeyttäminen vaarantaa kriittisen TKI-toiminnan muun muassa seuraavilta osin:

- Tutkimus, joka perustuu elossa pidettäviin tai pian "pilalle" meneviin materiaaleihin ja jossa noita materiaaleja ei voi ylläpitää etätyönä (esim. elolliset näytteet).
- Tutkimus, joka perustuu säännöllisiin fyysisiin (aikasarja)mittauksiin ja johon liittyvät mittaukset edellyttävät tiettyjen henkilöiden fyysistä läsnäoloa yliopiston laboratoriossa (esim. ilmanlaatumittaukset).
- Tutkimus, joka perustuu vika-alttiille tai jatkuvasti ylläpidettäville laitteistoille ja prosesseille, joiden ylläpito edellyttää tiettyjen henkilöiden fyysistä läsnäoloa yliopiston tiloissa (esim. pakastimet, nestetyppeä ja -heliumia vaativat laitteet, näytelähetykset).

Helsingissä 25. syyskuuta 2020

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto Unifi ry, Finlands universitetsrektorers råd Unifi rf

Puheenjohtaja

Keijo Hämäläinen

Toiminnanjohtaja

Tanja Risikko